

TALERZ MOCY

Autorzy lekcji: dr inż. Katarzyna Lachowicz; dr inż. Małgorzata Stachoń; dr inż. Tomasz Królikowski; mgr Łukasz Kopiasz; dr inż. Ewelina Pałkowska-Goździk; dr inż. Katarzyna Dziendzikowska; dr inż. Danuta Gajewska; dr hab. Ewa Lange, prof. SGGW

Lekcja dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych

Materiały edukacyjne realizowane w ramach zadania pn. „Przeprowadzenie badań naukowych z zakresu żywienia dzieci i młodzieży oraz opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów klas I-VI szkół podstawowych. Junior-Edu-Żywnie (JEŻ)”. Zadanie finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki na podstawie Umowy nr MEiN/2022/DPI/96 z dnia 07.03.2022 r.

Minister
Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Zdrowia

Talerz Zdrowego Żywienia

źródło: <https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/talerz-zdrowego-zywienia/>

Warzywa i owoce – MOC ZDROWIA

- Powinny królować na talerzu
- Świetny dodatek do każdego posiłku
- Zawierają cenne składniki, takie jak: **witamina C i A, kwas foliowy, potas oraz błonnik pokarmowy**

Jedz więcej warzyw niż owoców!

Warzywa i owoce to źródło **witamin i składników mineralnych**

- **Witamina C**

- ✓ dobra odporność,
- ✓ dobra sprawność fizyczna organizmu,
- ✓ prawidłowe gojenie ran

- **Witamina A (beta- karoten)**

- ✓ dobra odporność
- ✓ prawidłowy wzrok
- ✓ dobry stan skóry

Gdzie znajdziesz?

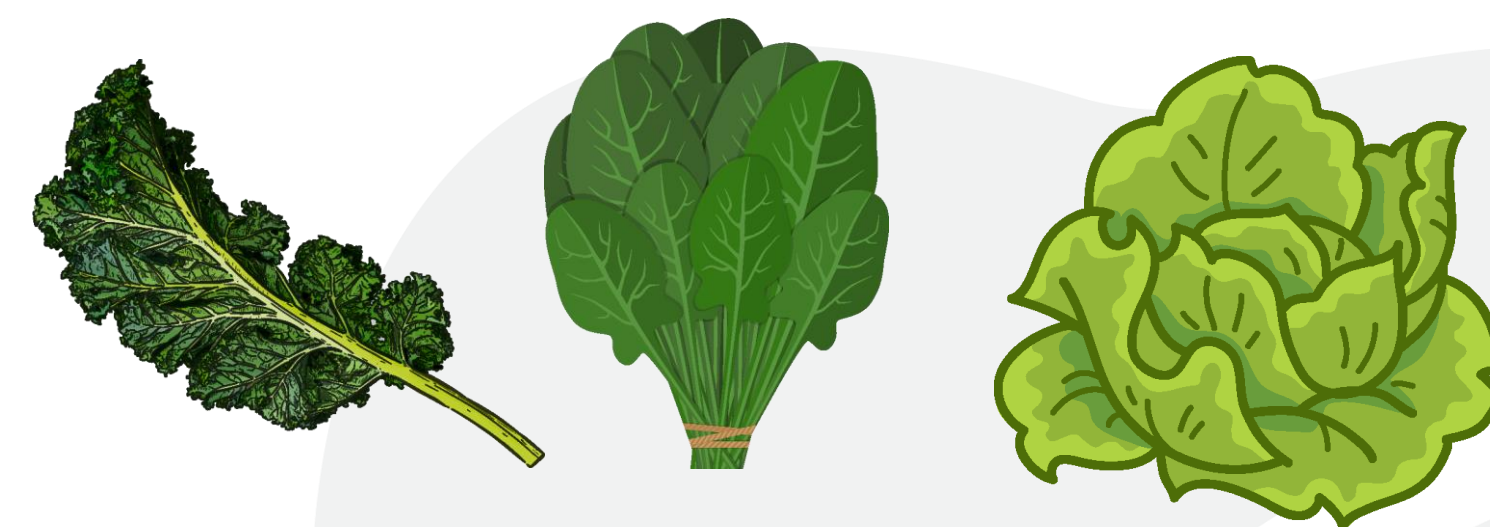
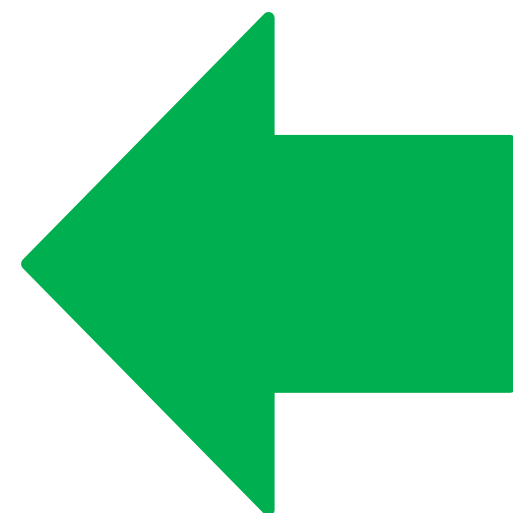

Warzywa i owoce to źródło **witamin i składników mineralnych**

Gdzie znajdziesz?

- **Foliany**

- ✓ prawidłowa praca mózgu
- ✓ produkcja czerwonych krwinek

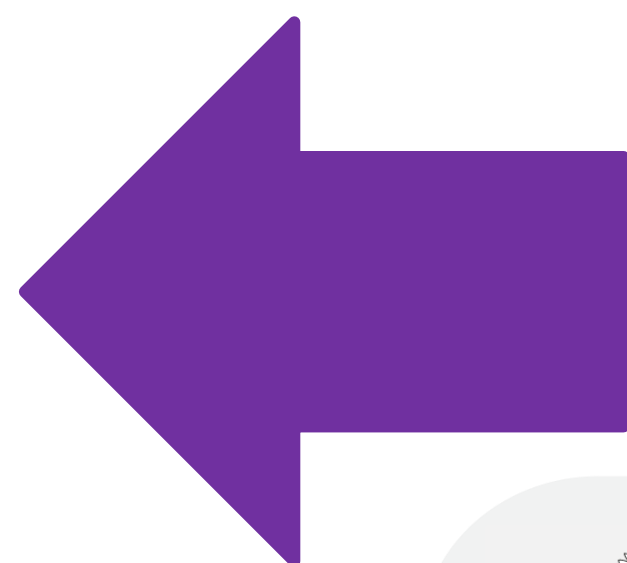
- **Potas**

- ✓ regulacja ilości **wody i elektrolitów** w organizmie → prawidłowa praca serca, mięśni i mózgu

- **Antocyjany**

- ✓ działanie przeciwzapalne
- ✓ wspieranie odporności,
- ✓ wspieranie układu krążenia

Produkty zbożowe – MOC ENERGII

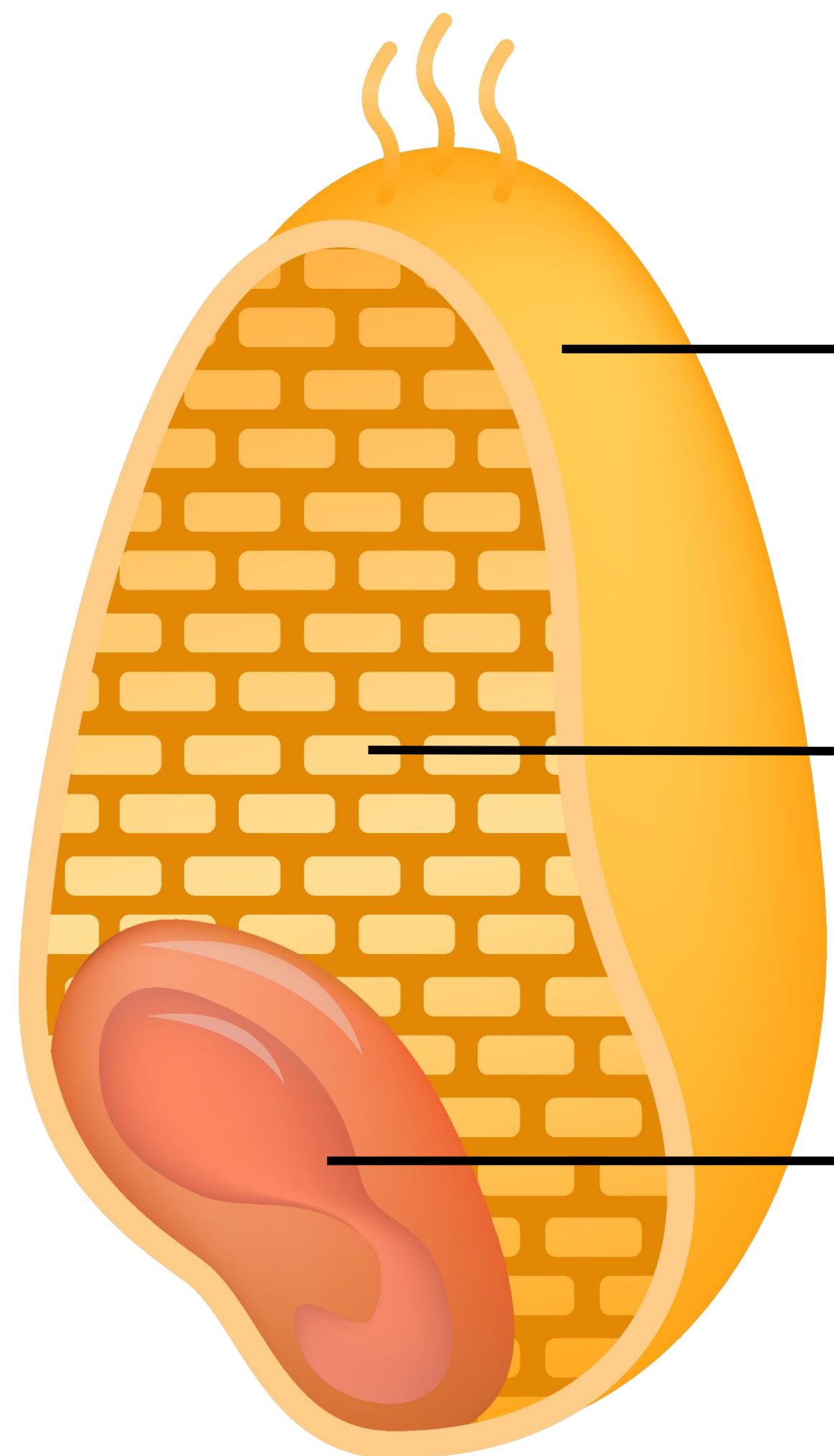

- Pieczywo
- Kasze
- Płatki, otręby
- Makarony
- Mąki

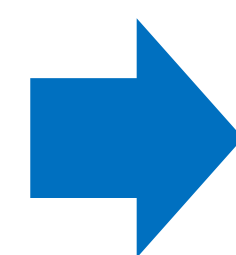

BUDOWA ZIARNA

Źródło takich składników jak:

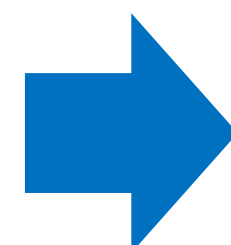

ŁUSKA (OKRYWA OWOCOWO-NASIENNA)

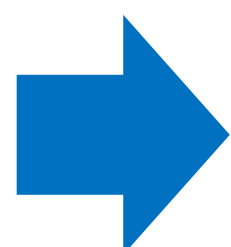
Błonnik, składniki mineralne i witaminy

BIELMO

Energia, białko i węglowodany

ZARODEK

Nienasycone tłuszcze, składniki mineralne i witaminy

Błonnik pokarmowy – super składnik

- prawidłowa praca jelit
- kontrola apetytu
- rozwój „dobrych” bakterii w jelitach
- obniżenie poziomu cholesterolu i cukru we krwi
- dobra odporność

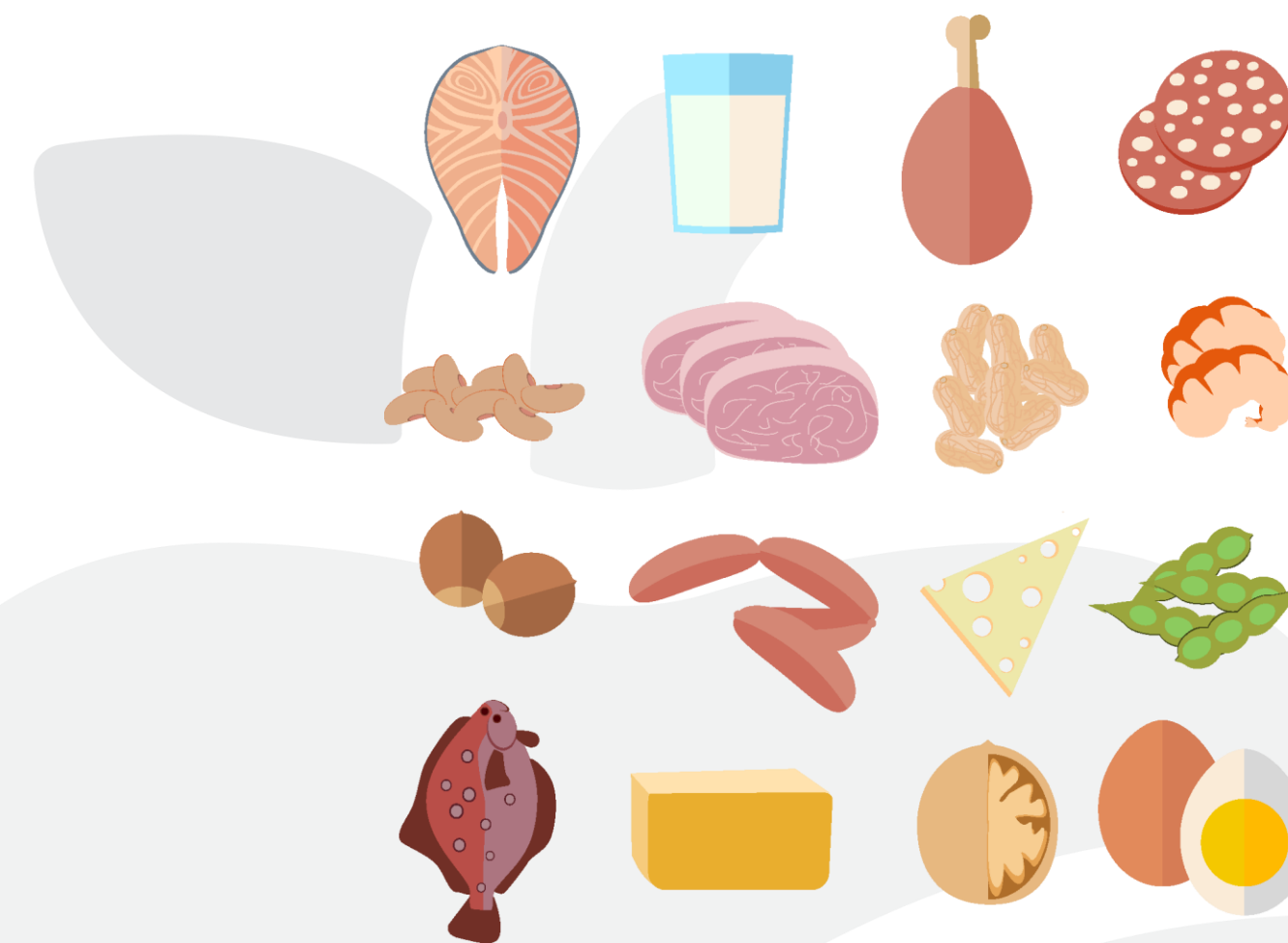

Produkty będące źródłem białka – MOC SIŁY

- Ryby
- Jaja
- Mleko i produkty mleczne
- Mięso i produkty mięsne
- Nasiona roślin strączkowych
- Orzechy

Kefir, jogurt, maślanka – dlaczego warto jeść?

- źródło:
  - ✓ białka
  - ✓ wapnia, fosforu, magnezu, witamin z grupy B
  - ✓ bakterii fermentacji mlekowej,
- wspierają „dobre” bakterie żyjące w jelitach
- wspierają odporność i pozytywnie wpływają na samopoczucie

Zalecenia zdrowego żywienia

JEDZ RÓŻNORODNE PRODUKTY KAŻDEGO DNIA

↑ Jedz więcej:

- Produktów zbożowych z pełnego ziarna (np. płatki owsiane, pieczywo razowe, makaron razowy, kasze);
- Różnokolorowych warzyw i owoców - więcej warzyw niż owoców;
- Nasion roślin strączkowych (np. fasola, groch, ciecierzycza, soczewica, bób);
- Ryb (zwłaszcza tłustych morskich);
- Produktów mlecznych niskotłuszczowych, zwłaszcza fermentowanych;
- Orzechów i nasion (np. orzechów włoskich, pestek dyni, nasion słonecznika).

- Przetworzone produkty zbożowe (np. jasne pieczywo, słodkie płatki śniadaniowe) na pełnoziarniste;
- Mięso czerwone i przetwory mięsne na ryby, drób, jaja, nasiona roślin strączkowych i orzechy;
- Słodkie napoje na wodę;
- Tłuszcze zwierzęce na tłuszcze roślinne (oleje np. rzepakowy, oliwa z oliwek);
- Produkty mleczne pełnotłuste na niskotłuszczowe (mleko, jogurt, kefir, maślanka, biały ser);
- Smażenie, grillowanie na gotowanie w tym na parze, duszenie lub pieczenie.

↔ Zamieniaj:

↓ Jedz mniej:

- Soli;
- Mięsa czerwonego i przetworów mięsnych (m.in. kiełbas, wędlin, boczku);
- Cukru i słodzonych napojów;
- Produktów przetworzonych (takich jak: fast food, słone przekąski, herbatniki, batony, wafelki) z dużą zawartością soli, cukrów i tłuszczów.

Bądź aktywny fizycznie, utrzymuj masę ciała w normie

Dziękujemy za uwagę

Zapraszamy do zapoznania się z materiałami uzupełniającymi

Autorzy lekcji: dr inż. Katarzyna Lachowicz; dr inż. Małgorzata Stachoń; dr inż. Tomasz Królikowski; mgr Łukasz Kopiasz; dr inż. Ewelina Pałkowska-Goździk; dr inż. Katarzyna Dziendzikowska; dr inż. Danuta Gajewska; dr hab. Ewa Lange, prof. SGGW

Lekcja dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych

Materiały edukacyjne realizowane w ramach zadania pn. „Przeprowadzenie badań naukowych z zakresu żywienia dzieci i młodzieży oraz opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów klas I-VI szkół podstawowych. Junior-Edu-Żywnie (JEŻ)”.
Zadanie finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki na podstawie Umowy nr MEiN/2022/DPI/96 z dnia 07.03.2022 r.

Gra edukacyjna **TALERZ MOCY**

Instrukcja gry TALERZ MOCY

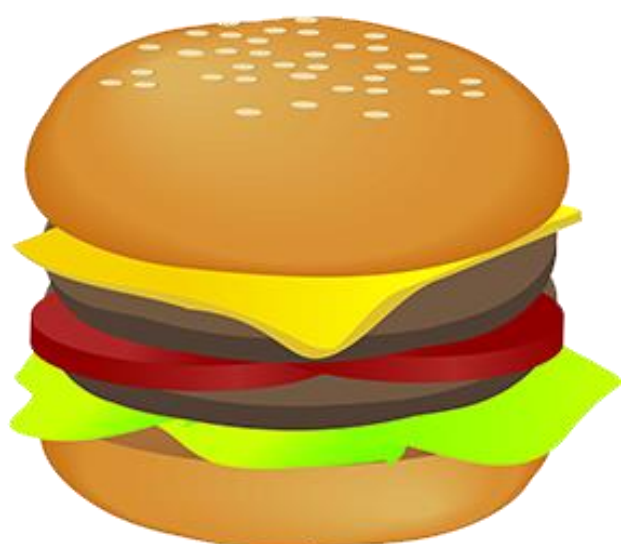
Skomponowanie „talerza mocy” – obiadu z podwieczorkiem z uwzględnieniem poniższych wytycznych:

- Obiad i podwieczorek mają spełniać założenia zdrowego żywienia przedstawione we wcześniejszej części prezentacji (**pamiętaj o proporcjach warzyw i owoców, produktów białkowych i skrobiowych na talerzu**)
- Należy wybrać **10 produktów żywnościowych** z pośród wszystkich kart
- Ułożyć wybrane produkty na talerzu
- Pozostałe produkty schować do koperty
- Uzupełnianie „baterii mocy” przez zamalowanie odpowiednich pól/kratek

Produkty żywnościowe liczące się jako więcej niż 1 produkt:

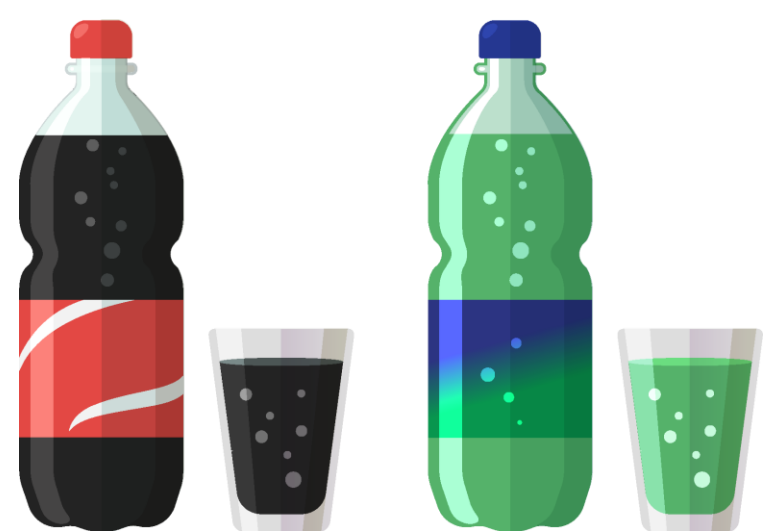
- **Hamburger – jako 3 produkty**
- **Hot-dog i tosty z serem – jako 2 produkty**

Bateria mocy

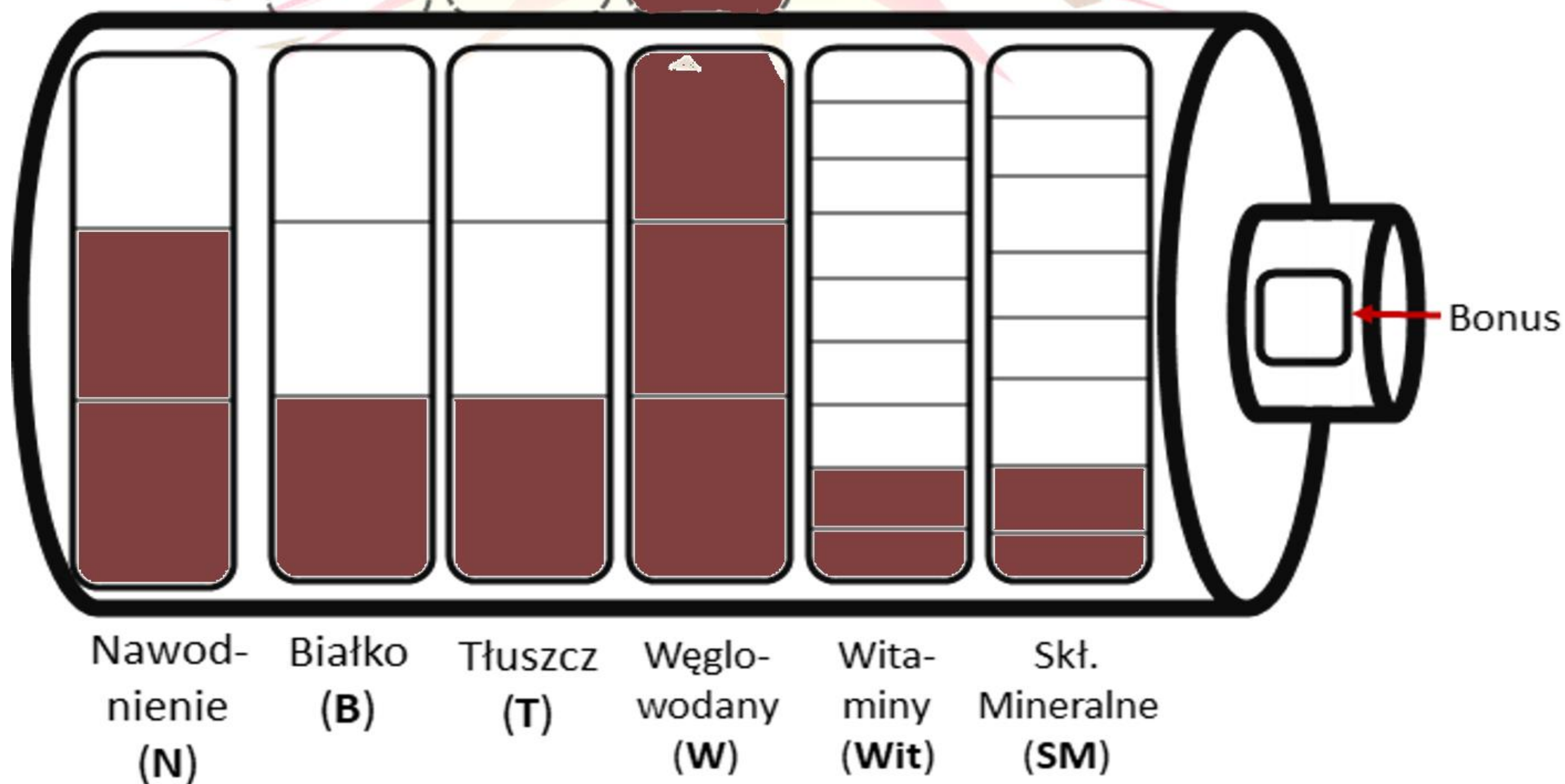
1 szt.
(3 produkty) =

- 1 pkt **B**
- 1 pkt **T**
- 3 pkt **W**
- 2 pkt **SM**
- 2 pkt **Wit**

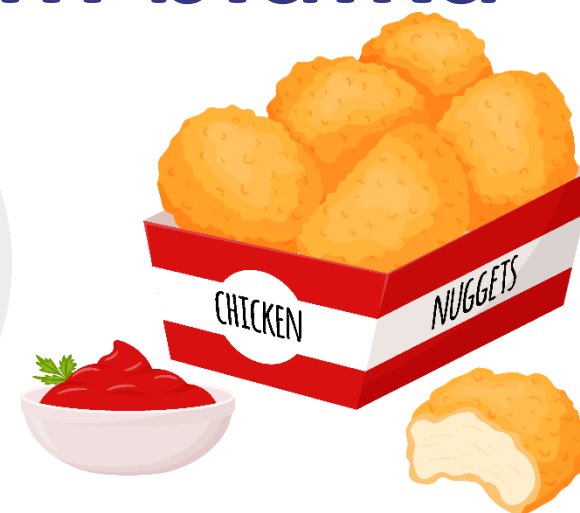
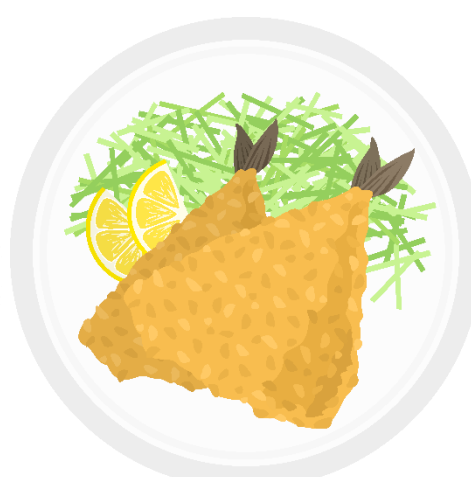
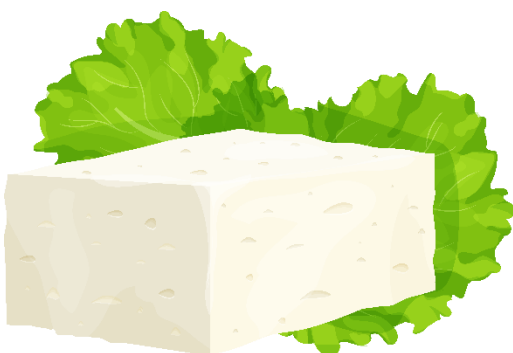
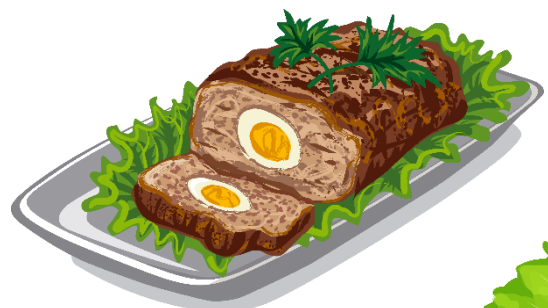
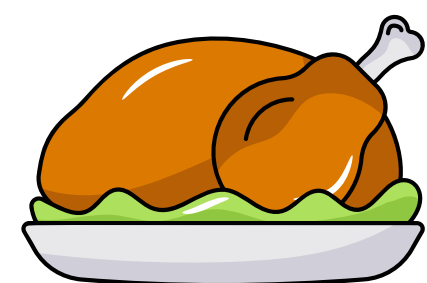

1 szkl. =

- 2 pkt **N**
- 1 pkt **W**

Produkty będące źródłem białka

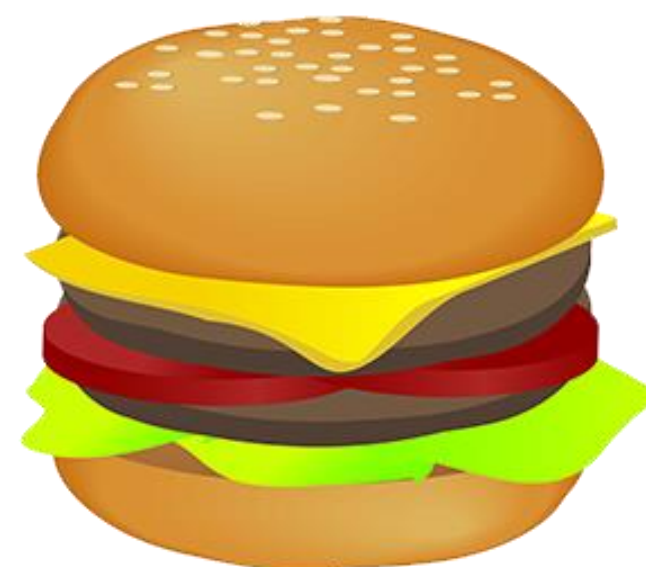
- 1 szt. =
- 1 pkt **B**
  - 2 pkt **T**
  - 1 pkt **SM**
  - 1 pkt **Wit**

Cottage cheese

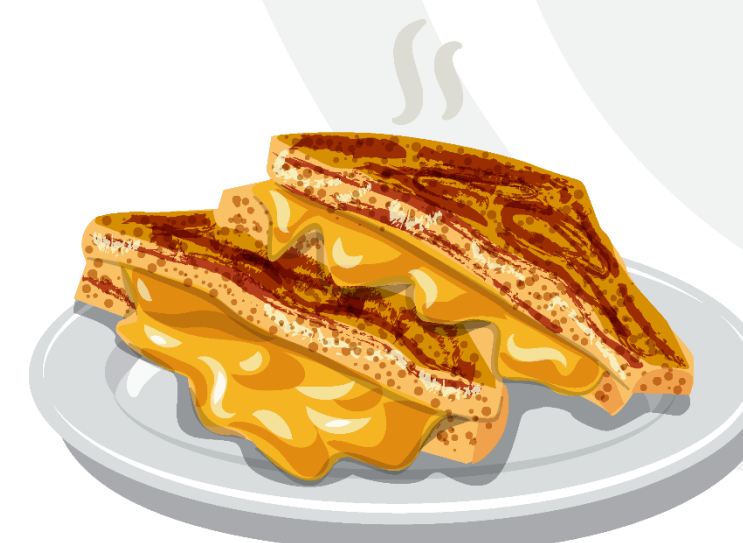
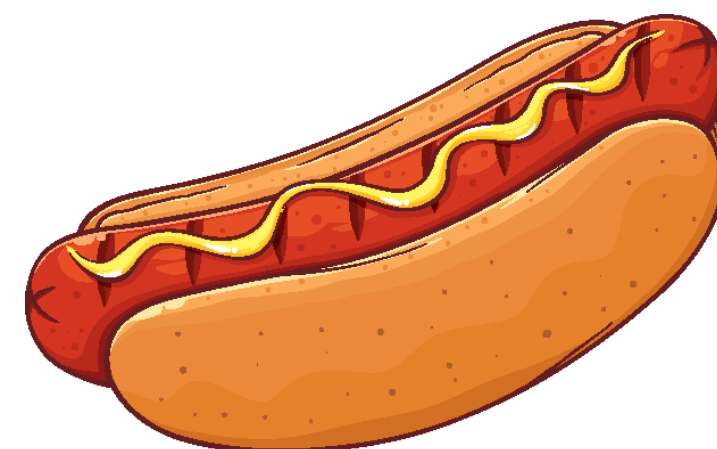
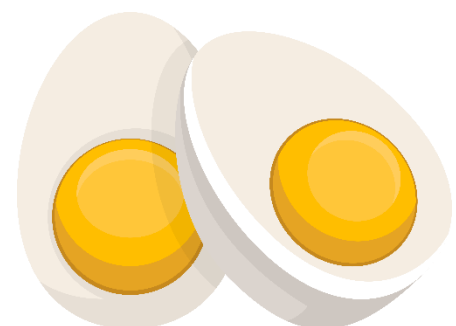
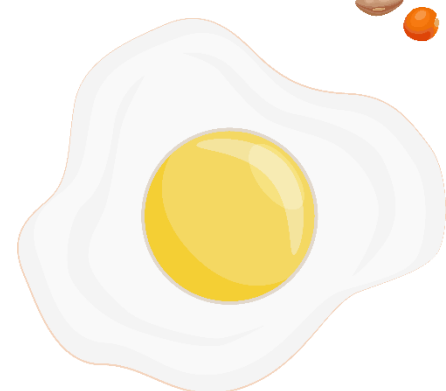
- 1 szt. =
- 1 pkt **B**
  - 1 pkt **SM**
  - 1 pkt **Wit**

- 1 szt.
(3 produkty) =
- 1 pkt **B**
  - 1 pkt **T**
  - 3 pkt **W**
  - 2 pkt **SM**
  - 2 pkt **Wit**

- 1 szt. =
- 1 pkt **B**
  - 1 pkt **W**
  - 1 pkt **SM**
  - 1 pkt **Wit**

- 1 szt.
(2 produkty) =
- 1 pkt **B**
  - 1 pkt **T**
  - 3 pkt **W**
  - 1 pkt **SM**
  - 1 pkt **Wit**

Produkty będące źródłem tłuszczu

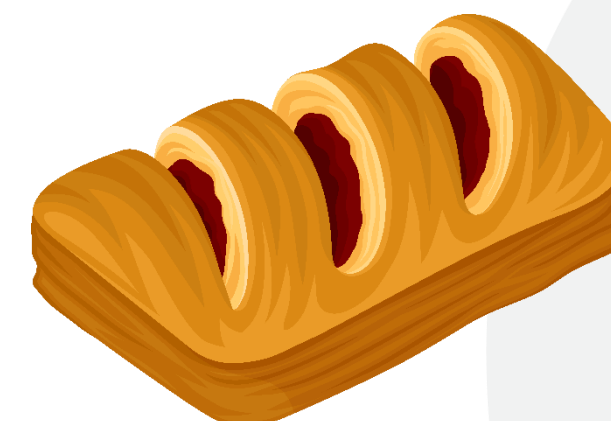
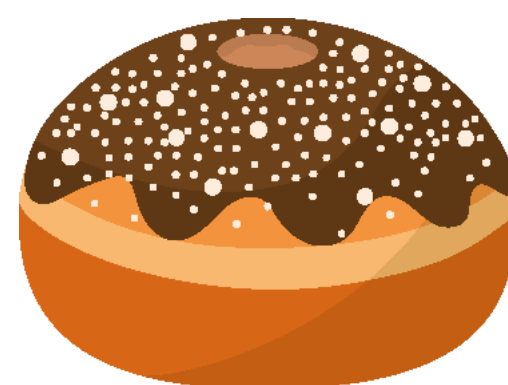

1 szt. =
• 2 pkt T
• 1 pkt Wit

1 szt. =
• 1 pkt T
• 1 pkt B
• 1 pkt SM
• 1 pkt Wit

1 szt. =
• 3 pkt T
• 1 pkt Wit

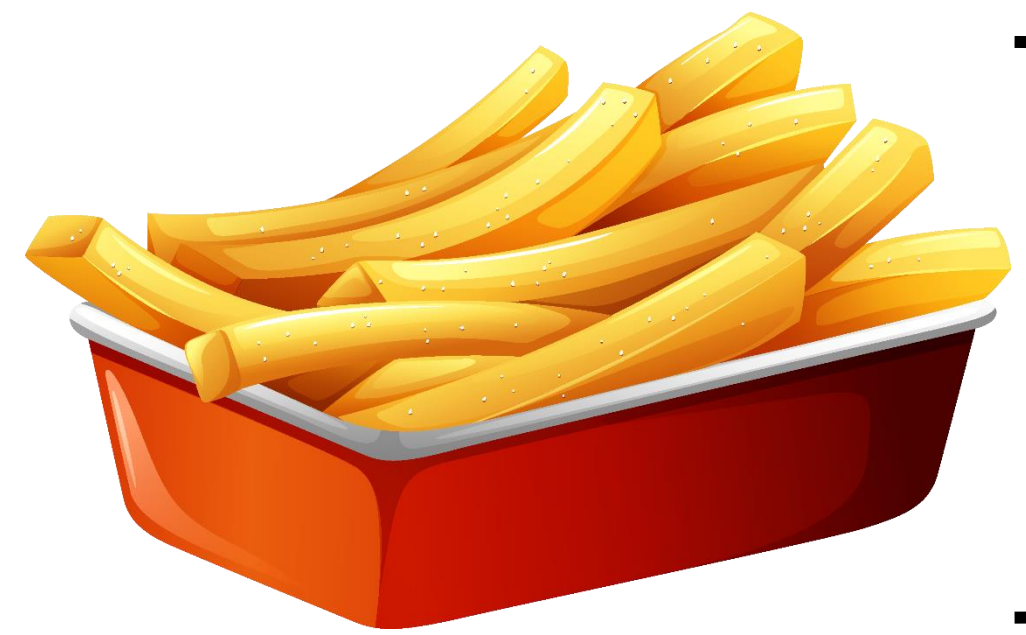

1 szt. =
• 3 pkt T
• 2 pkt W

1 szt. =
• 2 pkt T
• 1 pkt W

Produkty będące źródłem węglowodanów

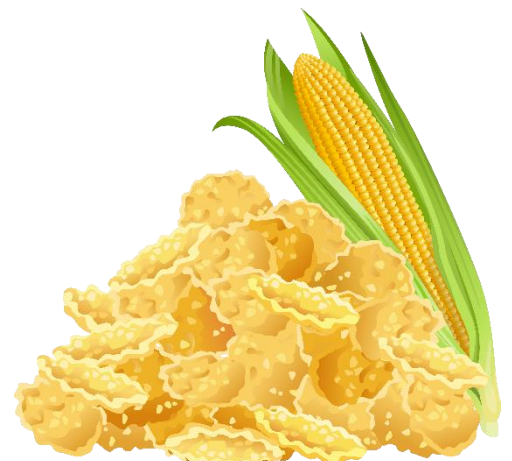

1 szt. =
• 1 pkt **W**
• 1 pkt **T**
• 1 pkt **SM**

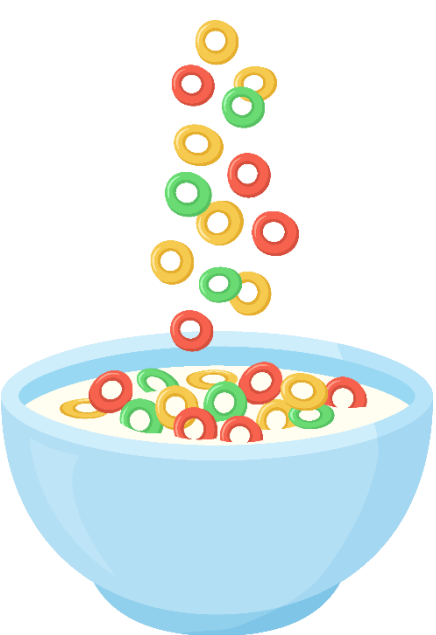

1 szt. =
• 1 pkt **W**
• 1 pkt **T**
• 1 pkt **SM**

1 szt. =
• 3 pkt **W**
• 1 pkt **SM**
• 1 pkt **Wit**

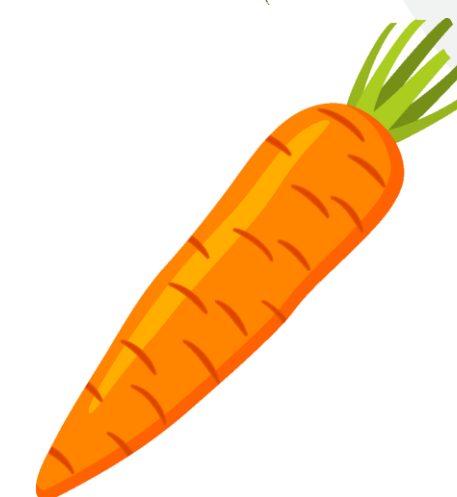
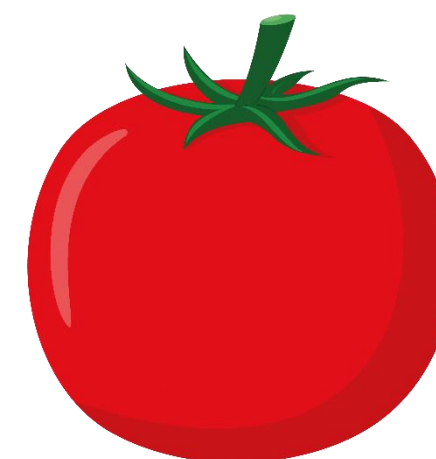
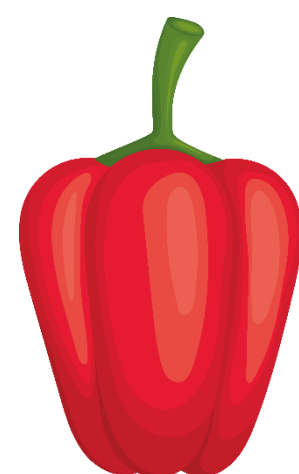
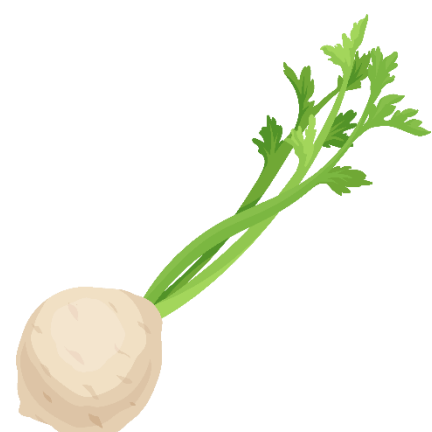
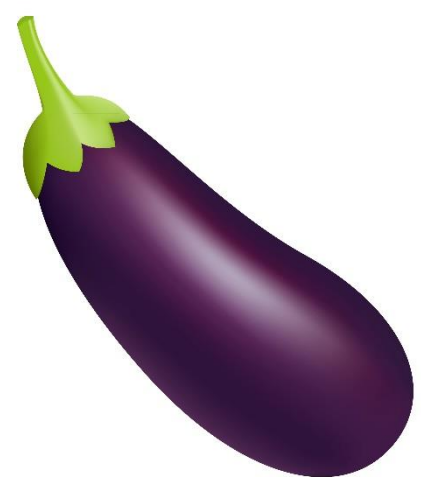
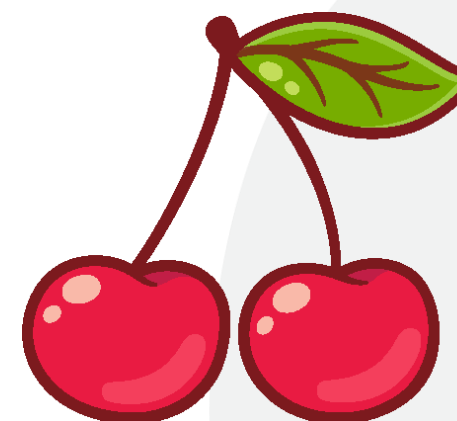
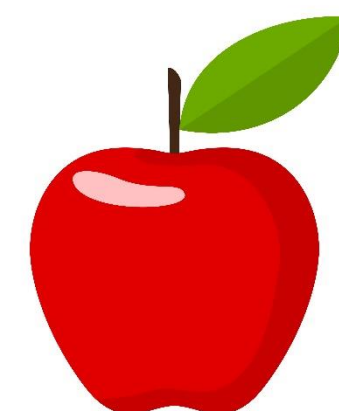
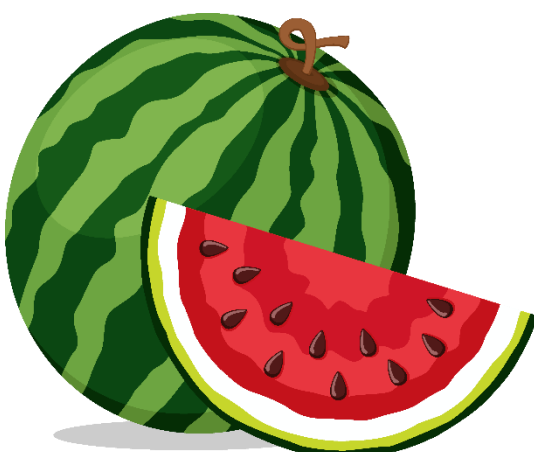
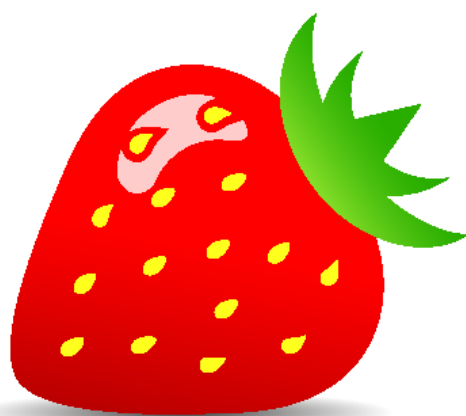
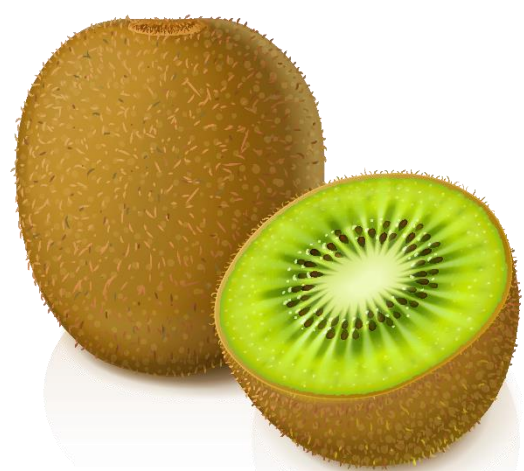
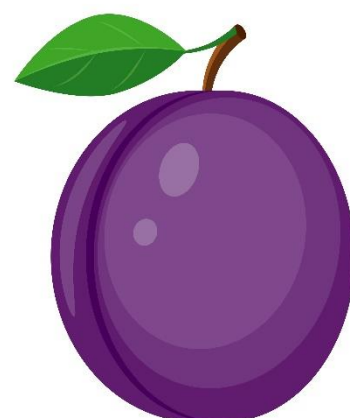
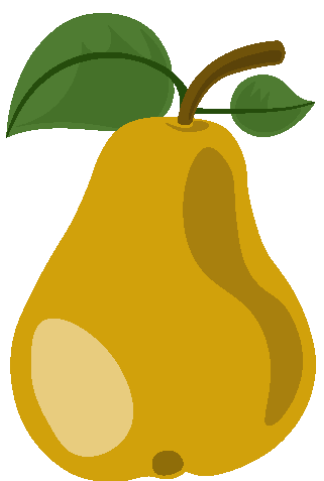
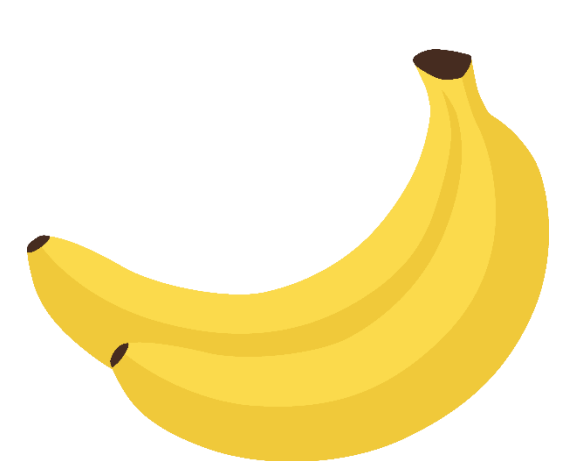
1 szt. =
• 2 pkt **W**

1 szt. =
• 1 pkt **W**

Warzywa i owoce

1 szt. =
• 1 pkt SM
• 1 pkt Wit

Nawodnienie

1 szkl. =
• 3 pkt N

1 szkl. =
• 2 pkt N
• 1 pkt W

